

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Negyedévre 9 korona
 Évesre 36
 Postán: Negyedévre 12
 Évesre 48

Felolós szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

== Egyeszedem ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Uj párt.

— nov. 13.

Bánffy Dezső báró zászlót bontott és új pártot alakít. Az új pártnak a neve is *uj párt* lesz. Célja a közjogi ellenzék mellettrős kormányképes ellenzék szervezni a 67-es alapon.

Az új párt alapelve a *nemzeti szabadelvűség*.

Mindent a nemzetért a *szabadelvűség* törvényei szerint: ez a jelszó.

Bánffy Dezsőnek az a meggyőződése, hogy a 67-es törvény alapján a nemzeti fejlődés biztosítható. Csak az kell, hogy a törvényt becsületesen hajtsák végre.

Bánffy Dezső báró az első ténylegesen szerepelt és uralkodott államférfi, a ki nyílt őszinteséggel bevallja, hogy miniszterelnöki kormányzása sok tekintetben tévedéseken alapult, saját tapasztalataival meggyőződött arról, mi a helyes a nemzet érdekében és ezzel a meggyőződésével kiáll a nemzeti közvélemény elé s kibontja zászlaját, mely alá hiveket készült toborozni.

A Bánffy Dezső új pártjának elvi szervezetét most készítik. Kolozsvárott a napokban megjelenik a nemzethez intézendő kiáltvány és báró Bánffy Dezső november 20—24-ike közt Kolozsvárra megy, hogy a megalakult új párt programját részletesen kifejtsse.

Kétségtelen, hogy a meddő közjogi harcok elvonják a nemzet erejét és meggátolják a nemzetet abban, hogy a maga teljes erejével vigye előbbre nemzeti fejlődését a fennálló törvényes alapon.

Az új párt félretéve a meddő közjogi harcot, határozottan *szabadelvű* és *nemzeti* irányban mint kormányképes ellenzék gyakorolni kívánja a nemzet megerősítése érdekében a szigorú ellenőrzést. Az új párt végső célja kormányra jutás

esetén az *egységes és egy nyelvű magyar nemzeti állam kiépítése*.

Eszményi cél, minden magyar ember szívében él. A függetlenségi párt is erről álmodik, de anélkül, hogy a mai törvényes alapon egy lépéssel is haladna vagy akár haladni kívánna a megvalósítás felé.

Az új párt a *gyakorlati megvalósítást* a 67-es alapon lehetségesnek tartja és azt vallja, hogy az *egységes és egy nyelvű magyar nemzeti állam kiépítése* megtörténhetik a szabadelvű nemzeti irány győzelmével, ha a kiegyezési törvényt becsületesen hajtsák végre.

Az új párt programjait rövid foglatban ezek:

1. Önálló vámterület.
2. Önálló nemzeti bank.
3. A kivándorlás ellensúlyozására állami segítséggel telepítési akció.
4. A Székelyföldön vasutépítési és tarifapolitika.
5. A közigazgatás államosításával egybekapcsolva a törvényhatósági autonómia föntartása és tovább fejlesztése.
6. A választói jog kiterjesztése egységes census alapján, nemzeti érdekünk szerint.
7. A katonai büntető törvénykönyvben a magyar nyelv minden fokon.
8. A hadsereg magyar részében magyar címer és magyar zászló.
9. A Magyarországról sorozott katonák a magyar alkotmányra esküt tegyenek.
10. A magyarországi tisztképző intézetekben magyar tannyelv.
11. A progresszív adóztatás behozatala.
12. A külképviseletben a paritásnak megfelelően a magyar nyelv érvényesüljön; a magyar nyelv tudása a diplomáciai kvalifikáció főfeltétele legyen és a diplomáciánál alkalmazott címerekben a magyar állam önállósága és szuverénitása megfelelő módon érvényesüljön

Ezen az alapon reméli báró Bánffy Dezső az egységes és egy nyelvű magyar nemzeti állam kiépítését.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, nov. 12.

A napok óta híresztelt eseményt, Tisza miniszterelnöknek a napirend megváltoztatására vonatkozó indítványát mára várják ismét. Sűrű rajokban jelennek meg a képviselők és zsufolásig telnek meg a karzatok. De azért az ülés elején még kétséges, vajjon ma fogja-e kérni valóban Tisza az ujoncjavaslat és az indemnitás napirendre tűzését. A miniszterelnök maga a folyósón az ülés előtt beszélgetve a mentelmi ügyek miként való letárgyalásától tette függővé azt. Ha nem obstrukciózunk a mentelmi ügyeknél, akkor — legalább az ülés elején ez volt a dispoziója — nem kéri ma még a kormányprogramról való vita megszakítását.

Jóllehet azonban a mentelmi ügyeket az ellenzék simán és gyorsan engedte elintézni, Tisza István gróf Kaas Ivor beszéde után mégis benyújtotta az ujoncjavaslatot és kérte annak napirendre tűzését.

Erre óriási láрма keletkezett. A szenvedelmek lángba borították a házat s oly vihar támadt, melynek beláthatlan következményei lehetnek.

Az ülés eltarthat reggelig is.

Az ülésről egyébkint itt következik részletes tudósításunk.

Az ülés megnyitása.

Féltizenegykor nyitja meg Perczel Dezső az ülést. Jegyzőkönyv elintézése és irományok előterjesztése után Neményi Ambrus mint a pénzügyi bizottság elnöke betérjeszti a bizottsági jelentést az új, ez év december 31-ig szóló indemnitásról. A jelentést kinyomatják, szétosztatják és majdan napirendre tűzik.

Személyes felszólalás következik.

Kollár Márton tót nemzetiségű képviselő nem hagyhatja szó nélkül Hock János multkori beszédének egy passzusát. Kijelenti, hogy ő igenis tót, de tiltakozik ama ráfogás ellen, hogy a tót katolikus iskolákban izgatnának. Mi — ugymond — a fiatal nemzedéket ha-

URIÉS NŐIRUHAKAT

LEGSZEBBEN TISZTIT

Hrabéczy Antal

ruhafestő és tisztító intézete.

Debrecen, Széchenyi-u. 42.

Férfi ruhákat szakember javít és vasal.

zafiasságra és jó magyarságra neveljük. (Helyeslés.)

A mentelmi ügyek.

Huszonnyolc mentelmi ügy következik ezután.

Maróthy László a mentelmi bizottság elnöke referálja őket a Háznak.

Györfly Gyula mentelmi ügye az első. Mentelmi joga megsértéseként jelentette be a képviselő, a mért az összeférhetlenségi bizottság újból tárgyalás alá vette azt az ügyet, mely előző mandátumának tartama alatt keletkezett és meg az összeférhetlenségi bizottság által mandátumáról való lemondása folytán egy ízben már megszüntettek. A mentelmi bizottság véleménye az, hogy Györfly mentelmi joga nincs megsértve.

Eötvös Károly ez ügy tárgyalásának elhalasztását kéri, mert megvitatása, mivelhogy külön vélemény is adatott be a bizottság véleménye ellen, sokáig tartana.

Gróf **Tisza** István hozzájárul ez indítványhoz, annál is inkább, mert tekintettel a sürgősen letárgyalandó ügyekre nincs idő most hosszabb vitára ily dolgban.

A Ház ezután vita nélkül felfüggeszti a mentelmi bizottság véleménye alapján Molnár Jenő mentelmi jogát könnyű testi sértés címén való feljelentésért Salamon Gézáét ugyan ilyen című feljelentésért, Benedek Jánosét párviadal vétségének címén való feljelentésért, ellenben nem adja ki a Ház Benedek Jánost egy rágalmozási feljelentési ügyben. — Vita nélkül felfüggesztik fel Vészi József mentelmi ügyét rágalmozási ügyben, melyet Légrádi Károly és Budai Barna indítottak ellene egy cikkért.

Felfüggesztik Barta Ferenc mentelmi jogát egy Lugmayer nevű esobánkai tanítónak becsületsértés és közcsend elleni kihágás címén tett följelentéséért. Ennek a tanítónak neje is tett feljelentést Barta Ferenc ellen becsületsértésért. A mentelmi bizottság ez esetben is a mentelmi jog felfüggesztését javasolja. Barta Odön Rátkay László Kubik Béla ellenkező indítványa ellenére a Ház mégis felfüggeszti Barta Ferenc mentelmi jogát.

Felfüggesztik ezután vita nélkül Eötvös Bálint mentelmi jogát sikkasztás és csalás följelentéséért. Lendl Adolfét és Baghy Béláét párviadala címén történt följelentésért.

Kubinyi Gézának két mentelmi ügye provokál irást. Gyorsajtás címén való följelentés van ellene kettő is. Mindkettőt a tátrafüredi fürdőbiztos tette ellene.

A Ház végül 9 szótöbbséggel felfüggeszti Kubinyi mentelmi jogát.

Párviadal címén való följelentések miatt felfüggesztik vita nélkül Kubinyi Géza, Pap Zoltán, Pichler Győző mentelmi jogát.

Ezenközben az elnöki széket Jakabffy Imre alelnök foglalja el. Eljenzéssel fogadja a jobb oldal.

Felfüggesztik ezután Olay Lajos mentelmi jogát, Szacelláry Györgyét, Hollak Imrét, báró Kaas Ivorét és Györfly Gyuláét rágalmozási, illetőleg becsületsértési ügyben és Nosz Gyuláét, Csávolszky Lajosét, Ivánka Oszkárét, Luby Gézáét.

Györfly Gyuláért párviadal ügyben. Kubinyi Géza kiadását is párbaj ügyben kéri, még pedig párbajnál való segédkezésért. A bizottság a kiadását javasolja, de Rakovszky István szerint segédkezésért valakit üldözni: zaklatás. Ajánlja, ne adják ki Kubinyit.

Szavazásra kerülő az ügy, egyetlen szavazat sem szól a mentelmi bizott-

ság javaslata mellett és így Kubinyit ez esetben a Ház nem adja ki.

Ezzel a mentelmi ügyek tárgyalása véget ért.

Az ülést öt percre felfüggesztik.

A program-vita folytatása.

Szünet alatt élénken találgatják a folyosón: Mi lesz? beadja-e Tisza az ülés végén az indítványt, bár simán és gyorsan pergették le a mentelmi ügyeket. Tény mindössze az, hogy Perczel elnök az ülés alatt tanácskozott Tisza Istvánnal, azért adta át az elnöklést Jakabffy alelnöknek. A szünet végeztével már ismét Perczel foglalja el az elnöki széket. A miniszterek közül azonban csak Plósz van bent a teremben. Hir szerint miniszteri tanácskozás van.

A miniszterelnöki programon fölött való vita folytatása következik a szünet után. Báró Kaas Ivor a szónok.

Báró **Kaas** Ivor: A legnagyobb melegséggel kell üdvözölnie Tisza Istvánt. Tiszteli benne a férfit, az erőt, de épen ezért annál aggályosabbnak kell találnia a politikáját, ha mind az ő kiváló eredményeit egy rossz politika szolgálatára akarja fordítani. Hosszan bírálja ezután a kormányprogramot. Nem tartja helyesnek az erőszak tervét, jobbnak véli, ha a kormány valami becsületes kompromisszum útján keresné a kibontakozást. Nem tartja helyesnek, hogy a miniszterelnök folyton szembeállítja a nemzetet a dinasztiaival. Ez alássa a dinasztia tekintélyét. A harmóniát kell keresni. A miniszterelnök programja a klop-i hadiparancson alapul, míg az ellenzék politikája a nemzeti öntudat ébredésén.

Tisza benyújtja az unjoncjavaslatot.

Kaas Ivor beszéde után a holnapi ülés napirendjének megállapítása következik. Feláll

Tisza István miniszterelnök: Kijelenti, hogy az unjone létszám égetően szükséges, ezért indítványozza, hogy a programvita félbeszakításával holnapra az unjoncjavaslatot tűzessék napirendre.

Erre óriási láрма támad.

Kiáltások balról: Ebből semmi sem lesz! Ki kell dobni!

Thaly Kálmán hosszabb beszédben tiltakozik ez ellen. A következőkért Tiszára hárítja a felelősséget. *Meddő erőszaknak* nevezi tettét, melynek semmi józan értelme nincs.

Elnök jelenti: többen feliratkoztak a házszabályokhoz. De neki aggályai vannak.

Olay Lajos felszalad az elnökhöz és benyújtja a zárt ülést kérő ívet, mire Perczel a zárt ülést elrendeli.

Zárt ülés.

Olay Lajos megokolja a zárt ülést. Bécsi udvaroncoknak nevezi Tiszát.

Tisza István ezt visszautasítja. **Rakovszky** István, **Holló** Lajos, **Trubinyi** János vádolják Perczelt, hogy a házszabályokat igazságtalanul kezeli.

Elnök ezt tagadja.

Lengyel Zoltán kijelenti, hogy jegyzetből is óhajt felolvasni, kéri ezért a lámpák meggyújtását.

Elnök szünetet rendel, miközben ki-gyulnak a villamos lámpák.

A szünet alatt a kormánypártiak kapacitálják az ellenzéket, de hasztalan.

— Ha holnap délig, ha itéletnapig tart is az ülés, mégsem engedünk! Ezalatt **Tisza** a miniszteri szobában tanácskozik Perczellel.

Öt órakor az elnök újból megnyitja az ülést.

Lengyel Zoltán hosszú obstrukciós beszédet mond.

Félhatkor újabb szünet, mely után Lengyel folytatja beszédét.

Leirhatatlan izgalom uralkodik a képviselőknél. Az ülés esetleg reggelig eltart.

Az ellenzék zárt ülések hosszú sorozatával akadályozza meg, hogy a napirendet ne lehessen megállapítani.

A folyosók és étkezők összes pamlagait lefoglalják éjjeli pihenésre.

Lengyel Zoltán esti 8 óráig beszél Utána

Gabányi Miklós folytonos derűtség közben elmondja az obstrukció részletes történetét.

Várady Károly kijelenti, hogy legalább másfél óra hosszat fog beszélni.

Udvary Ferenc éjjel féltizkor fejezi be szavait.

Papp Zoltán kijelenti, hogy beszéde éjjelig eltart.

A vitarendező bizottság úgy intézkedik, hogy Papp Zoltán után **Kaas** Ivor báró hajnali 3 óráig beszéljen.

A folyosókon a kormánypártiak pihennek.

Tisza István hamarosan megvacsorál.

Perczel elnök fáradtan dől hátra elnöki székében, közömbösen hallgatva a végtelen hosszú beszédeket.

Ha csak váratlan fordulat nem történik, az ülés vége kiszámíthatatlan.

Az ellenzék elkeseredése határtalan. Ötvenen készülnek beszélni akár öt napig egy folytában.

KÖZIGAZGATÁS.

Városi rendkívüli közgyűlés.

A város törvényhatósági bizottsága ma délután 3 és fél órakor a városháza nagy tanácstermében rendkívüli közgyűlést tart.

A rendkívüli közgyűlésen az imár állásáról lemondott **Puky** Gyula főispán helyett **Kovács** József polgármester fog elnökölni.

A mai közgyűlés egyetlen tárgya lesz:

Az önkéntesen fizetni szándé-kolt adó elfogadásának megtiltása tárgyában 244 3574—1903. eln. sz. alatt hozott közgyűlési határozatra vonatkozó belügyminiszteri leiratok.

Tudvalevő, hogy ezen ügyben a tanács legutóbb tartott rendkívüli ülésében hozott határozata szerint javasolja, hogy a közgyűlés az e tárgyban hozott előbbi határozatához ragaszkodjék.

A mai közgyűlés tehát e fölött fog délutáni gyűlésében határozni.

× Közgyűlési bizalmas előértekezlet.

Kovács József polgármester tegnap a ma délutáni közgyűlést megelőző bizalmas értekezletre hívta egybe a törvényhatósági bizottság tagjainak egy részét.

A bizalmas értekezletre **Kovács** József elnöklete alatt a városháza nagy tanácstermében meg is jelent párt színezet nélkül a bizottság mintegy 60 tagja. Köztük: **Simonffy** Imre, **Lengyel** Imre, **Kiss** Albert, **Márton** Imre, **Dr. Kola** János, **Komlóssy** Dezső, **Dr. Kenézy** Gyula, **Vecsey** Imre, **Csóka** Sámuel, **Acél** Géza,

BORSOS KATA

műipararu és uri divatüzletében városház épület.

Uj férfi divatüzlet!

Műipararu üzletemben ujonnan berendeztem az uri divat cikkeket, u. m. ing, gallér és kézelők, zsebkendő, nyakkendő, kalap, harisnya és esernyők stb. dus választékban és jutányos árban beszerezhetők.

Király Gyula, Dr. Magoss György, Körner Adolf, Bészler Károly, Dr. Burger Péter, Juhász Ignác, Dr. Fejér Ferenc, Horváth István, ifj. Schvarcz Vilmos, Dr. Szánthó Sámuel, Szabó Kálmán v. tanácsos, Zádor Lajos, Roncsik Lajos, Vecsey Zoltán, Szentesy János, stb. stb. — Az értekezlet különben esti 5 órától 7 óráig tartott.

× **Tanácsülés.** A város tanácsa Kovács József polgármester elnöklete alatt tegnap délelőtt fél 10-161 déli fél 1 óráig rendes tanácsulást tartott, melyben a tanács az egybegyült folyó ügyeket intézte el.

EGYHAZ és ISKOLA.

Egyházi hírek. A tegnapi hirdett ev. ref. gazdasági bizottsági ülés elmaradt. — Holnap, szombaton, az árváügyi bizottság tart ülést az egyháztanácssteremben délután 5 órakor. — Vasárnap délelőtt 10 órakor presbiteri gyűlés lesz. — A jövő hónap 28-án presbiter választás lesz.

Tanári beiktatás. Holnap lesz a főiskola új tanárának, dr. Szabó Mártonnak beiktatási ünnepe. Az ünnep a főiskola diszterében délelőtt fél 11 órakor kezdődik. A beiktatási ünnep műsora a következő: 1. A főiskolai kántus éneke 2. Kiss Aron püspök megnyitó beszéde. 3. Szabó Márton dr. főgymnasiun tanár székfoglaló értekezése. 4. Kiss Aron püspök beiktató beszéde. 5. Sinka Sándor főgymnasiun igazgató üdvözlő beszéde. 6. A főiskolai kántus éneke. Este az új tanár tiszteletére társas vacsora lesz a Bikában.

A kereskedelmi és iparkamara közgyűlése.

— nov. 13.

Rendkívül dus tárgysorozattal nagy közgyűlést tartott tegnap a debreceni kereskedelmi és iparkamara. A gyűlésen Szabó Kálmán elnököl s az ügyeket Szávay Gyula titkár adta elő. A napirend tárgyaiból dióhéjba foglalva a következőket emeljük ki.

Napirend előtt.

Az elnök bemutatta az új kereskedelmi miniszter beköszöntő levelét és a kamara nevében arra adott választ. Jelentette továbbá, hogy a távozó két közgazdasági miniszterhez Láng Lajoshoz és Darányi Ignáchoz bucsuleveleket intézett, melyekre az illetők szíves válaszokat adtak.

Elnöki előterjesztések.

A miniszter elismerését fejezi ki a kamarának, azért a módért, amelylyel a szakirodalom támogatását gyakorlatba vette. A miniszter a támogatás módját a többi kamarának is előírta.

A kamara utján elismerését fejezi ki a miniszter Karcag városának azért a határozatért, amelylyel az iparos tanoncok budapesti utazását anyagi áldozattal lehetővé tette.

Bemutatta elnök azokat az elvi jelentőségű határozatokat, melyeket különféle ipari ügyekben hozott, továbbá intézkedéseit közérdekű ügyekben, melyek közül kiemeljük, hogy községi telefonhálózatát a miniszter a kamara felterjesztése folytán már a jövő évben hajlandó kiépíteni.

A közgyűlés ezeket a tulnyomó részben kedvező jelentéseket nagy örömmel és elismeréssel vette tudomásul.

Menyasszonyi és alkalmi ajándéktárgyak

dtmár lámpák, ét, tea, feketekávés, bor- és likörkészletek a legnagyobb választékban, a legdiszesebbtől, a legegyszerűbbekig, szolid áron beszerezhetők

Titkári jelentés.

Szávay Gyula titkár jelentést tesz az ügyforgalomról, mely rendkívül élénk s a gyűlés napjáig 9850, ügyforgalmat tüntet fel az iktatóban. Jelentést tesz az illetékbevételekről, cégekről, csődokról, védjegylajstromzásokról, különféle bizonyítványokról, az elnöki elintézett hatósági és magán megkeresésekről s azokról a szakvéleményekről, melyek az iparhatóságok joggyakorlatában a kamara véleményei, alapján előfordultak s melyek elvi irányadást képeznek.

Zárszámadás és költségvetés.

A miniszter jóváhagyta a múlt év zárszámadását, az elnökség pedig beteszteli a jövő év költségvetését.

A költségvetés 65.000 korona kiadást irányoz elő a jövő évre, ebben a szakoktatásra és iparfejlesztésre előirányzott kiadás 11.700 korona. Az illetékkulcs 3 százalékról felemeltetik 3 és fél százalékra. Közgyűlés a költségvetést elfogadta.

A kamara új szabályzata.

A titkár kidolgozta a kamara új szervezési szabályzatát és ügyrendjét, a tisztviselők szolgálati és fegyelmi szabályzatát, végül a nyugdíj szabályzatot. Ezek a szabályzatok teljesen rendezetelapra fektetik a kamara egész alkotmányát, előírják minden egyes szervne működését, jogát és kötelességét s a kamara vagyion ellenőrzésének és kezelésének tüzetes módját. Megállapítják a tisztviselők hatáskörét, a belső kezelék munkáit, a pénztárt, az iroda, a könyvtár, az iparmuzeum, az ipari kataszter kezelését s az állandó nyilvántartásoknak egész rendszerét. Szilárd elveket állapítanak meg a tisztviselők minősítések az állandó fizetési scálát, korpótlékok és nyugdíjazási körülményekre vonatkozólag. A szabályzatok lényegesen eltérnek az eddig érvényben volt ilyenü kamarai szabályzatoktól s figyelembe veszik a külföldi kamarai gyakorlatot, valamint a régi kamarai törvény létrejötté óta az élet által a kamarákra ruházott feladatokat.

Tóth Kálmán ellenezte az új szervezetet és napirendről való levételét kérte de a közgyűlés nagy többsége a nagyszabású tervezetet általánosságban és részleteiben elfogadta s Szávaynak lelkes elismerését nyilvánította.

A debreceni munkaközvetítő intézet.

A miniszter országosan szervezni kívánja a munkaközvetítő intézményt. Debrecennek is jutna egy ily intézet. A miniszter azonban azt kívánja, hogy fenntartási költségének egy harmadát, a kamara vállalja magára. Legutóbbi gyűlésén a kamara csak 500 korona évi teher elvállalására volt hajlandó. A miniszter újabb megfontolásra hívta fel a kamarát. A kamara kénytelen fenntartani régi határozatát, mert oly sok megoldandó feladat vár a kamara támogatására, hogy erre a célra többet nem adhat.

10.000 korona a háziiparra.

A földmívelési miniszter a mezőgazdasági háziipar támogatására nevezetesen megrendelések közvetítésére 10.000 koronát ajánl fel a debreceni kamarának. A kamara köszönettel el fogadja ezt és megbizja a titkárt, hogy a kerületben szervezett háziipar vezetőségeivel első sorba máramarosi és ugoesai iparfejlesztő bizottságokkal lépjen érintkezésbe és dolgozzon ki tervezetet, az összeg felhasználására nézve.

Iparosok tovább képzése.

A miniszter országszerte fejleszteni kívánja az iparosok továbbképző tanfolyamait. A kamara kijelenti, hogy ebben a munkájában a minisztert erkölcsileg és anyagiilag készségesen támogatja és megjelöli, hogy kerületében a székhelyen kívül mindenek előtt Szolnok, Szatmár, Nagykároly, Nyíregyháza, Máramarossziget városokban volna ily tanfolyam szervezendő.

Társ kamarák megkeresései.

A közgyűlés támogatni kívánja azon kamarai megkereséseket, melyek a katonai intézetek árlejtéseire, a mezőgazdasági géprendelések hitelesítésének díjmentesítésére az egy forintos ezüst pénz bevonására, a dohánykisárusok megadóztatásának méltányosabb alapok fektetésére és a vegyeskereskedők üzletkörének rendezésére vonatkozik.

Vásárok és vámok.

A közgyűlés Felsőbánya városnak egy új országos vásárt. Rahó községnek egy hetivásárt véleményez, hozzájárul Beregszász, Dragomérfalva vásári szabályzataihoz, módosítja a karcagi váma vonatkozó javaslatát, ellenzi Ér-Endréd új országos vásárait és módosítja Nagysomkut vásárrendtartási szabályzatát.

Szatmármegye kéményseprési munkaterületeinek beosztását módosítani kívánja, ellenzi hogy Máramarosszigeten új eselédyszerző intézet engedélyeztessék, hozzájárul, hogy Ökörmezőn a husmérés hatóságilag korlátoztassék, jóváhagyni javasolja Nyírbátorban a házalási tilalmat, nem pártolja a szörtarisznyakészítők külön ipari képesítését, végül kézi-álogüzletek kamatlábjára vonatkozólag tesz javaslatokat.

Allami és kamarai segélyek.

Jóváhagyja a közgyűlés azon elnöki intézkedéseket, melyek a legutóbbi közgyűlés óta beérkezett államsegély kérvények elintézésére vonatkoznak.

A szakiskolai segélyekre vonatkozó költségvetési előirányzatot megosztja úgy, hogy tanonciskolai segélyekre csak 1500 koronát fordít, ugyanily összegeket különít el a továbbképző tanfolyamok a felső ipari és kereskedelmi szakoktatások ösztöndíjasai számára, a tanonciskolai növendékek kitüntető jutalmazására és a szakkönyvtárak támogatására.

A máramarosszigeti iparfejlesztő bizottságnak a jövő évre 800 korona segélyt szavazott, végül Somogyi Sándor szobrász növendéknek Zyzda János szövő ipari és Brisa Béla felső kereskedelmi iskolai növendékeknek ösztöndíjakat szavaz meg.

EGYLET.

Adományok. Miskolczi Jenő 2 kor. Németh István, Vass Gyula, Tarpay Béla, Péchy Kálmán, Horváth István, Weisz Gyula; Tobiás István, Kölbly Antal, Matyasovszky István, Oláh József 1—1 kor. Dicsőffy József lelkész rendes tagsági díján kívül 6 kor. Csaputcai leányiskola III. osztálya 2 kor. 26 fill. Kiss András tanító 2 kor. róm. kath. fiúiskola I. oszt. 1 kor. 79 fill. Nádházy Béni (Szovát) 6 kor. Egy toasztozó ur 1 kor. Truka Gottlieb 4 korona, Kovács József polgármester, Kovács Józsefné urnó, Izraelita hitközség, Löfkovits Artur, Löfkovits Arturné urnó, Dr. Veress Menyhért (Hajduböszörmény), Hajdubárház községe, Ágost. h. ev. egyház Debrecen

BLATTNER GYULA

üveg- és porcellán kereskedésében. (Fennáll 1801. óta) Debrecen főter 42. szám Laprecht-palota.

40—40 koronát juttattak a siketnémákat gyámolító egyesület pénztárához. — Az adakozó hölgyeknek, uraknak, egyesületeknek köszönetet mond egyesületünk nevében Füleky Pál, pénztáros.

Égszakadás, földindulás . . .

Tisza benyújtotta az ujoncjavaslatot.

Kitört a harc. Ülés a végkimerülésig.

— nov 13.

A képviselőház tegnapi ülésén Tisza István gróf miniszterelnök benyújtotta az ujoncjavaslatot és kérte annak a most folyó vita megszakításával a mai ülés napirendjére kitűzését.

Erre a képviselőház egy perc alatt lángba borult és kitört a vihar, mely a rendet fenekestől felforgatta, Szilaj lárma, kavarodás támadt és az ellenzék nyomban hozzá fogott a egádázabb ellentálláshoz.

— Három napig is itt maradtunk! Gyalázat! Erőszakal itt emberfia nem boldogul! — kiabáltak össze-vissza és ezután megkezdődött a legerősebb obstrukció.

Julius 29-én, ama nevezetes éjjei ülésen történtek hasonló izgalmas dolgok.

Akkor Héderváry miniszterelnök akarta beterjeszteni napirend indítványát. Az ellenzék pedig ezt megakadályozta. A ház asztatán feküdt Papp Zoltán tizezer koronája s a napirend indítvány iszonyatos botrányokat idézett elő. Héderváry az elnökhöz kis papírszeletet küldött, ezt többen kitépték az elnök és a jegyző kezéből, a képviselők a padokra ugráltak, doboltak, füttyöltek. Aztán következett a zárt ülések végtelen sorozata s éjjelután 2 órakor ért véget a botrányos ülés, melynek folytatása a kormány bukása lett.

A július 29-iki események megismétlődtek ime november 12-én!

Tehát egy lépéssel sem haladtunk előre s minden eddigi kísérlet a békés kibontakozásra romba dőlt.

Égszakadás, földindulás, mely alapjában megrázza alkotmányunkat és talán elpusztítja mindazt, amit évtizedeken át alkottunk, építettünk,

Mi lesz ennek a vége?

November 23-ikára kiirták a sorozásokat.

De a tegnapi események után lehet-e arra kilátás, hogy törvényes alapon a sorozások egyáltalán megkezdődhessenek?

Azt hisszük a tegnapiak után mégis csak az következhetik, amit mi az első órában rögtön követeltünk és előre megjósoltunk.

A házat feloszlatják és új választások lesznek.

Vagy pedig se alkotmány, se

törvény; következik a szurony, a golyó és az akasztófa.

Vigasztalan, kétségbeejtő helyzet!

S mint a mikor a szegény ember vetését elverte a jég s a boldogtalan az égre hajítva botját kiáltá: Nesze uram isten végezd ezzel a pusztítást! — mi is a kintől eltorzult arecal, kacagunk a tréfás gyerekvessz ütemére:

Égszakadás, földindulás.

A fejemen egy koppanás.

Szaladj te is pajtás!

H I R E K.

N a p l ó.

Naptár. Péntek, november 13. Róm. kath. Szaniszló prot. Arkád. — görög orosz Epimák (október 31.) zsidó: Marchesvan 23. — Nap kéli 6 ó. 47 per c. — Nyugszik: 4 óra 9 perckor.

* **Ki lesz a főispán?** E cím alatt a *Debrecen* tegnapi számában oly híradás jelent meg, melynek állításai minden alap nélkül valók. A legilletékesebb forrásból tudjuk, hogy Rásó Gyula alispán semmiféle távirati meghívást nem kapott sem Tisza István miniszterelnöktől, sem mástól. Budapestre az alispán teljesen magánügyben, a legsajátosabb családi ügyében utazott. E szerint minden ehhez az utazáshoz és a főispáni állás gyors betöltéséhez fűzött megjegyzés csak alaptalan híresztelés, melynek értéke és sulya a valóság mérlegében nem több a tevéren elolvadó hópihénél.

* **A nőegylet szövőipari iskolájának látogatói.** A nőegylet által a Stefánia árvaházban fentartott szövőipari iskolájában tegnap délelőtt 11 órakor Szabó Kálmán kereskedelmi kamarai elnök és Szávay Gyula a kamara titkára tegnap látogatást tettek. Az egylet nevében a látogatókat annak elnöke Veressné Szathmáry Teréz és az egylet titkára, Konez Akos fogadták, kik a látogatókat a szövő iskola minden részében végig kalauzolták. Megmutatták az intézet szövőszékeit, melynél a növendékek éppen szövással foglalkoztak, továbbá az eddig feldolgozott anyagot. A látogatók a látottak felett teljes megelégedésüket nyilvánították s egyben kijelentették az intézet vezetőségének, hogy szövőszékekért a kereskedelmi miniszterhez beadott újabb kérvényüket a kamara a lehető legmelegebb pártolással fogja a miniszternek beajánlani. Tekintettel az iskolának e hasznos és a nemzeti boldogulást nagyban előmozdító tevékenységére.

* **A színházi vasfüggöny használata.** Tegnap a színháznál egy vegyes bizottság megvizsgálta az új reklámfüggöny sulyát azon célból, vajjon nem volna e lehető azt a vas függönyre a vasfüggöny veszélyeztetése nélkül rá illeszteni. A bizottság megállapította, hogy az új reklám függöny sulya 1 métermázs, s hogy ha azt a vasfüggönyre illesztik, azt nem fogja tulterhelni. A bizottság tehát elhatározta a reklámfüggönynek a vasfüg-

gönyre való reá illesztését s egyben azt is, hogy ezentul az így átváltoztatott vas függöny legyen a felvonások között állandóan használva és lebecsájtvá.

* **A tisztviselők fizetés rendezése.** A tisztviselők fizetés rendezése ügyében a Debrecen—hajdumegyei tisztviselői kör választmánya Kazinczy Gábor elnöklete alatt ülést tartott. A választmány abban állapodott meg, hogy hétfőig vár. — Ugyanis a tisztviselők központi választmánya hétfőn a tisztviselők fizetés rendezése ügyében küldöttséget meneszt a miniszterelnökhöz. Ha a küldöttség kedvezőtlen híreket hoz, ugy a választmány e hónap 22-én közgyűlést hív össze. A választmányi ülés este 5 órától 7-ig tartott.

* **Őrült főpincér.** Sokan ismerték Lilinger Ferencet még abból az időből, mikor az Emke kávéházban főpincér volt. Az Emkéből eljött és azóta nincs állása. Lilinger egyre sorsa fölött töprengett; félt, hogyha a pénze elfogy, nyomor, éhezés vár rá és családjára. — Ezekkel a gondolatokkal annyit foglalkozott a szerencsétlen ember, hogy beleőrült és tegnap reggel kiütött rajta az elmezavar. Megrémült felesége a rendőrségre szaladt. Honnan a kórházba telefonáltak. Lilinger Ferencet aztán kiszállították a kórház megfigyelő osztályába, hol addig ápolják, míg vagy kiereszthetik, vagy valamelyik elmeógyógyintézetbe kell szállítani.

* **Műtét Röntgen sugarakkal.** E cím alatt a Szabadság tegnapi számában egy hír jelent meg, mely elmondja, hogy Müller Endréné kezébe egy tüdarábka beletört. Kibóvítául felemlítjük, hogy Müller Endrénét nem kezelte dr. Kereskes Lipót orvos, csak elvezette Karai Sándor tanárhoz ki Röntgen sugarakat alkalmazott és az X sugarak segítségével a tüdaráb a kézben látható lett, de azt ezideig el nem távolították.

* **Beszólgetés I. Péterrel.** Paslaghy Vilma nemrégiben Belgrádban dolgozott. Persze királyt festett, Péter király ő felségét s a forrás, amely hírül adta ezt a művészi eredményt a magyar lapoknak, azt is megjegyezte, hogy a kép hasonlít a modellhez. Festegetés közben persze diskuráltak is egyről-másról. A király ő felsége elbeszélgetett a festőnővel s olyan kérdésekre is felelt, amelyekre másnak nem igen adott volna választ, vagy legalább is nem ilyen diplomatikus választ.

A festőnő például megkérdezte — ó angyali naivitás! — hogy meg fogja e látogatni az európai udvarokat. Erre a király némi habozás után ezt a választ adta:

— Egyelőre nem. Elég sokat utaztam már, s most legalább három esztendőig országomban akarok maradni. — Aztán ő kérdezősködött. Arra volt kíváncsi többek között, hogy hogyan tettszik a művésznőnek Belgrád? A művésznő nem sietett lelkendezni, hogy milyen gyönyörű a város. Kereste a formát az elismeréshez. Erre kissé elkedvetlenedve azzal vigasztalta meg önmagát ő felsége, hogy: . . . — de legalább szép fekvése van, ugy-e? — Mikor a művésznő elmesélte, hogy hogy ült neki Vilmos császár, Bismarck, Caprivi, Bülow, — I. Péter! a szerbek királya némi tudatára ébredt csöppségének s önmegadással vallotta meg, hogy: vannak érdekesebb emberek is e földön, mint ő.

Élénken érdeklődött ő felsége Vilmos császár iránt s a mikor megtudta, hogy a porosz kolléga mozgékonyabb modell mint ő, azt jegyezte meg:

— Hja, ő még fiatal ember.

A Lunyevica testvérek arany órája felől nem kérte ki ő felsége véleményét a művésznő, pedig igazán érdekes volna azt is tudni, hogy hogyan vélekedik a felséges ur ebben az irányban.

* **Megtévelyodott ifju.** Szerencsétlen, elmezavart ifjut vittek tegnap a megfigyelő osztályba. Szalai Illés 24 éves könyvelő Kossuth utcán lakik szüleinél, kiket nem egyszer lelövélssel fenyegetett, de aztán csendesen viselkedett. Tegnap délelőtt a bűnügyi osztályhoz állított be. Zavartan nézdegélt s egyre azt emlegette, hogy a bátyját keresi. Bardócz András rendőrbiztos megszánta a szerencsétlen fiatal embert, kiről tudta, hogy tévelyodott és karonfogva kicsalta a kórházba azzal az ürügygel, hogy a bátyja ott van. Szalai Illést a kórház megfigyelő osztályában őrzik.

* **Betörte az oldalbordáját.** Nagy szerencsétlenség történt tegnap a nagyerdőre vezető Simonyi-úton. Ligeti Ödön mérnök kocsisa, Hegedüs István a nagyerdő felé hajtott. A lovak valamitől megijedtek és a fasor közé rohantak a kocsival. Itt a kocsi nekivágódott egy fának és a kocsis oly szerencsétlenül esett le, hogy két oldalbordája betört. Eszméletlen állapotban szállították a kórházba, hol dr. Kovács Sándor kórházi orvos vette ápolás alá. Késő délután tért eszméltre a szerencsétlenül járt kocsis, mikor is Mile Pál rendőrfogalmazó a kórházban kihallgatta. Hegedüs állapota veszélyes.

* **Halálozások.** A helybeli állami anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Bagdi István ev. ref. 61 éves, Kelemen András róm. kath. 62 éves, Kiss N. ev. ref. két napos, Nagy Bálint ev. ref. 14 napos, Farkas Margit róm. kath. négy éves, özv. Sütő Istvánné ev. ref. 85 éves, Glück Adolfné izr. 48 éves, Abel Mihály róm. kath. 70 éves, Bak Mihály ev. ref. 35 éves, Bácsi Andrásné ev. ref. 53 éves, Kamarai Etel ev. ref. 6 éves.

* **Rövid hírek.** *Faure Felix* leánya. A francia köztársaság volt elnökének leánya Lucy a napokban férjhez ment Georges Goyan íróhoz, a *Revue des deux Mondes* szerkesztőjéhez 42 éves korában. — *Uj Garibaldi-szobor.* Buenos-Ayres. Argentína fővárosa szobrot emel Garibaldinak, a ki Délamerika függetlenségeért is harcolt. — *Meghalt a felesége után.* Tassóvszky Károly porosz-lói szabó kinn árulgatott a városban, mikor hírül hozták neki, hogy gyengélkedő felesége meghalt. Aruit idegenre bízva, rögtön hazaszaladt s a mikor meglátta holt hitvesét, ráborult és többé fel sem kelt. Oriási részvét kísérte őket közös sírjukba. — *Hajók összeütközése.* A Fiuméba tartó Nehaj nevű gőzös tegnapelőtt éjjel Portoré kikötő előtt összeütközött egy homokos bárkával, a mely gyorsan elsüllyedt, az embereket megmentették. — *Uj tudós-vész-szérum.* A minap említettük, hogy Marmorek tanár, a párisi Pasteur-intézet igazgatója nagy sikerrel gyógyítja a tüdővést szérumával, most ugyanezt írják

Nikolics boroszlói tanárról. — *Derék asszony.* Rose Here britányi halászaszszony 14 embert mentett meg, a kik reménytelen állapotban hínkódtak csónakokkal veszélyes zátonyok között a háborgó tengeren.

* **A tifusz járvány ellen legbiztosabb** ban óvakodhatunk, ha avasujfalusi Oroszlánvizet iszunk. Orvosok bizonyítják, hogy az Oroszlán savanyúviz minden bacillus tól menten tartja az emberi szervezetet. Az Oroszlánviz a legolesőbb savanyúviz Egy üveg ára 6 kr. Kapható egyedül Schwartz-féle dohánytözsében Piac-utca 29. a városházával szemben.

* **Kaiser Salamon** Debrecen, Hatvan-utca 2. szám. Részletfizetésre minden áremelés nélkül, évi lakással bíró hitelképes családoknak, uri, női divatárak, fehérneműek, férfi, fiu és leány ruhák, tükör és képek raktára.

Ma este az Arany Bika kávéházban Magyar Testvérek zenekara játszik.

Az intendatura.

A jog-és pénzügyi bizottság f. hó 6-ikán, tartott ülésében tárgyalván az intendatura kérdését kimondta, hogy elvben ugyan nem ejti el azt, de annak érdemleges tárgyalását most időszerűnek nem tartja.

Hogy miért nem tartja nevezett bizottság ezen kérdés elintézését időszerűnek, nem igyekezett elfogadható argumentumokkal bizonyítani. Nem tudunk tehát egyebet gondolni, mint azt a mi mindennapos szokássá vált közügyeink intézésénél, visszajöttek határozni a fellet, hogy majd máskor határoznak.

Ez pedig ismét annyit jelent: ad graecas ealen el at . . .

Egyáltalában nem tudjuk mi igen sokan belátni azt, hogy miért nem időszerű az intendatura kérdésének végleges megvitatása. A közgyűlés ugyanis e tekintetben javaslatot tételre egy bizottságot küldött ki és ez a bizottság terjedelmes jelentésében napnál világosabban bizonyítja be az intendatura visszaállításának szükségességét, megokolja javaslatát művészeti és pénzügyi nézőpontból. Minden szavuk az elfogulatlan igazságon nyugszik és adataik kétségbe nem vonhatók. Egybevesznek, hasonlítanak, párhuzamot vonnak a mult és jelen közt és a két különböző időkről szerzett tapasztalataikat mérlegre tévén, ennek eredménye gyanánt az intendatura felállításának szükségét hangoztatják.

Nem akarunk most kiterjeszkedni a bizottság adataira, de művészeti nézőpontra helyezkedve himet kell varnunk az intendatura működésére. Igaza van a javaslatot tevő bizottságnak, hogy abban az időben a debreceni színház templom és iskola volt, a művészet temploma és a nemes érzületük iskolája, deszkáin az igazi magyar művészetnek szolgálatában fényes tehetségek bontották ki szárnyaikat és a debreceni színház, mint művészanya művészgyermekeket nevelt. Az akkori erők nem fecsérték el tehetségüket, hitvány, léha, erkölestelen darabok előadására, hanem átérve az eszmét, melynek papjai, hirdetői és apostolai voltak arra törekedtek, hogy oktassanak műveljenek és neveljenek, fejlesztve a szép érzéket, ösztönt adva a színház látogató közönségnek is az ideálok követésére. Akkor nemcsak célok lebegtek a színház előtt mint most. Nem kasszadarabokat hajhászta, hanem ér-

tékes művek előadásával a sziveket akarták megtölteni szellemi kincsekkel. Nem csuda tehát, ha ilyen nemes irány mellett erőteljes művészekké finomultak meg a kezdetben kisebb tehetségek is, mert nem nyugózta le őket nemes, művészi tehetségükben az olesó hatásadászat és a mesésen frivolt daraboknak olyan személyesítése, mely nem képes fellelkesíteni a művészetért rajongó színészt mesteri alakításokra.

Igaz, hogy a mi korunk izlése megromlott össze tévesztjük nem egyszer a színházat az orfeummal, lenge Muzsát a művészet templomával.

Mindenben szeretjük a pikanteriát és kaviártól reméljük a szórakozást. Állításunk igazolására felhozhatjuk, hogy míg komoly, értékes szindarabokat előadása alkalmával üres a nézőtér, addig a léha francia előadások mágnesként vonzák a nagy közönséget.

Ne feledjük azonban, hogy a színháznak nemcsak feladata, de kötelessége is közönségének izlését jobb és nemesebb irányban terelni és visszavezetni a művészet igazi, tiszta, üde hármas forrásához: a jóhoz, igazhoz és széphez. Talán nehez munka ez, de nem kivihetetlen. Ámde ezt egy színházigazgató, legyen az esztetikusan és művész egy személyben nem teheti. Nem teheti éppen izlésünk dekadenciája miatt. Neki, aki egyszersmind üzletember is, latba kell vetni anyagi boldogulását, megélhetését is. Es éppen azért mi olyannak képzelünk egy igazgatót, aki szakadatlanul harcon áll művészi érzékével és közönségének kívánságaival. Mint művész szeretne nemes lenni, de mint igazgató eszményekből meg nem élhet, kénytelen tehát anyagi érdekét is figyelembe venni. Valóságosan vergődik a Seyll és Charybalis közt, mint Homérosz hajója, mert vagy az egyik, vagy a másik veszély fenyegeti, Uszik tehát ő is az árral, mert azt senkisésem kívánhatja tőle, hogy az ideálok követése mellett anyagilag a pusztulásba rohanjon.

Ez azonban nem következhetik be, intendaturával dolgozunk, mert az a házson, mely ma az igazgató jövedelmét képezi, nem emmiens kérdés. A színház nem jövedelmező vállalat egy intendatura kezében, hanem egy tisztán művészetett szolgáló intézmény, melyből egyedül a művészet és nem a magán vállalkozó táplálkozik, tehát csak arra kell törekednie, hogy anyagi veszteséggel ne dolgozzék.

Azt is felhozza egyik másik érvelő az intendatura ellen, hogy kétséges vál, lalkozás ez a terv. Ez a félelem alaptalan. A kiküldött bizottság számadásai világosat és realis alapokon nyugszanak. A mint az valóban nem lehet irányadó, mert ma már nagyon sokan szeretik a színházat és egy-egy jobb darab előadásra teljesen betölti a nézőtér. A páholyok és támlásszékek betelve vannak, sőt egy egy jog megszerzéséért valóságos harcot vívnak az emberek.

Debrecen sz. kir. város közönsége ma a debrecen városi színházat tizezer korona készpénzel támogatja és ezenfelül a raktározniak fizet ezer koronát az éjjeli tűzörségnek 1150 koronát, a szinpad újból alakítására kétezer koronát, tűzbiztosításra majdnem nyolcezer koronát és még ezeken kívül egyetmást. Egyszóval tudunk áldozni a művészetért most is, midőn a városra sok teher nehezedik. Amde a javaslatot tevő bizottság kimutatja, hogy az esetben, ha intendatura kezeli a színházat, a város jövedelme fog huzni színházából és ezen jövedelem

a közköltőt legalább 3 százalékal fogja apasztani.

Hiszen, mi úgy is szeretjük az üzletet. Van testületünk is, amely jövedelmet ad, miért ne lehetne ebben a reális világban olyan művészeti vállalatunk, amellyel hogy nevel, akkor nemesít és izlést fejleszt.

Ne hagyjuk az intendatura kérdését elaludni. Gondolkozzunk azon és vitákozzunk felette. Az adatok felsorolásában legyünk őszinték, kárrel ne dolgozzunk de a színházat adjuk át egyedül az eszményért és nem a haszonért dolgozó művészetnek.

Kérve kérjük Oláh Károlyt városunk kulturatanácsosát, hogy kedvező alkalom esetén hozza szőnyegre az intendatura kérdését úgy is, mint dr. Fejér Ferenc oly javaslatot terjesztettek most is a jog és pénzügyi bizottság elé mely az ezen javaslatot bővebben tanulmányozó elméket meggyőző álláspontjuk reális és a művészeti érdekeket szeretettel ápoló voltáról.

K. A.

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Nov. 13. péntek: *Bob herceg*, daljáték. B.

Nov. 14. szombat: *Othello* szomorú játék C.

Nov. 15. vasárnap: *Mongodin* eszéje, bohózat, este *Tavas*, daljáték. Először.

— (A színház igazgató h iradása.) Szombaton kerül színre Shakspeare 5 felvonásos tragédiája az *Othello*, a velencei mór, melynek a főbb szerepeit Menszáros Margit, Jezsenszky Irén, Klenovits György, Sebestyén Géza, Szilágyi Aladár, Nagy János, Csiky László, Krasznay Ernő és Cserny Béla játsszák.

Vasárnap két előadás lesz színházunkban, d. u. a *Mongodin* ur felesége című 3 felvonásos bohózat kerül színre félhelyárakkal. Este 7 és fél órai kezdettel Strausz József 3 felvonásos operettjének a *Tavas*-nak lesz a premierje, melyre az utalvány-jegyek nem lesznek érvényesek.

Az igazgatóság két régi darabbal osztotta ki a szerepeket, melyek új betanulással fognak színre kerülni, az egyik *Montó* 3 felvonásos vígjátéka a *Közönyt* közönnnyel, a másik *Delavique* Kázmér 5 felvonásos tragédiája a XI. Lajos.

TÁVIRATOK.

A német császár állapota.

Potsdam, nov. 12. A német császár javulása normális lefolyású. Az éjszakákat nyugodtan tölti, napközben pedig rendszeresen végzi az államügyek elintézését.

Vasuti baleset.

Zágráb, nov. 12. Tegnap este egy gyorsvonat Store állomásnál nekirohant egy személyvonatnak. Két ember életveszélyesen megsebesült. Közelebbi részletek hiányoznak.

Gabona tőzsde.

Budapest, nov. 12. Buzakinál méréselt, vételkedv korlátolt. — Bágyadt irányzat mellett 20,000 métermázsa került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabonanemek változatlanok. Idő: szép.

Buza áprilisra	7.76—77
Rozs „	6.73—74
Zab „	5.52—53
Tengeri „	5.29—30
Répe augusztusra	11.80—90

Regénycsarnok.

A tejtestvér.

Harmadik rész.

(Folytatás)

Együtt nevelkedtünk és én szerettem őt testvéri szeretettel, vagy legalább annak tulajdonítottam azt az örömet, a melylyel látogatásait fogadtam. . . Olyan szemeet vetett rám mindig, hogy zavarba jöttem és sok olyan bizalmaskodást engedett meg magának, a mely nekem jól esett. Aztán a szent rouini bucsuból jövet a gyermekkori emlékeket kezdte emlegetni, olyan mézes-mázos, hízog hangon, hogy valami eddig sohse tapasztalt édes érzés fogott el — és — — aztán megcsókolt, én meg türtem a csókjait — és — — és — — — megestem . .

— Szerencsétlen! Ugy viselkedtél mint a legutolsó, legszemérmertlenebb teremtes. Persze azóta viszontláttad a bűntársadat.

— Nem láttam azóta! tiltakozott Vitaline. — Sohsem is fogom többé viszontlátani.

Undorodom tőle és önmagamtól . . . Oh Pascal rettenetes a bűnhődésem . . . Ne légy könyörtelen irántam, hiszem senkim nincs rajtad kívül.

A fiatal lány zokogva borult le előtte, De Pascal abbé megvetéssel fordult el tőle és dörgő hangon válaszolt.

— Ne csuszál a porban előttem. Fölösleges. Ugyse bocsátok meg neked soha.

Végig simította a homlokát és kétségbeesetten jaidult fel.

Elvesztettem a fejemet!

De aztán erős akarattal ismét visszanyerte önuralmát és parncsoló hangon szólt.

— Kelj fel és menjünk haza. Légy rajta, hogy senki ne vegye észre a titkot, míg nem határozom. Egyelőre nincs más mondani valóm.

Ez este nagyon szomorú hangulatban folyt le a vacsora a pap házában: mert még magukba is kellett folytaniok a tépő kinjukat, hogy a cselédbé gyanut ne keltsenek.

Asztalbontás után a pap azt sugta a huga fülébe.

— Menj a szobádba. A karácsonyi istenitiszteleben nem fogsz részt venni. Majd azt mondom, hogy rosszul vagy. Én pedig megyek a templomba.

Visszatérve a homályban borult templomba, a pap újra letérdelt és lázason löktető agygyal gondolkodni kezdett:

— Oh, minő rettenetes megpróbáltatás ez! Dicsekedtem a lelki nyuga-

lommal és az ég rettenetes megbüntetett, gögös dicsekvésemért!

Testvére, a kit forrón szeretett, ez a derék, tiszta, erkölcsös lány egy korarérett istentelen csábítónak esett áldozatul. Rettenetes helyzet a jóvátevés lehetőségé ki van zárva, hisz Pascal nagyon is jól ösmerte Malpertius kastély tulajdonosainak ebbeli nézeteit. Még a fülébe csegett Germain büszke kijelentése:

— Az én szememben minden rangon aluli házasság megbocsáthatatlan bűn. Sőt még panaszkodnia se lehetett a nemesi előítéleteiben megrögzött apának. Hisz ezzel csak hasztalan nyilvánosságra hozta volna a botrányt. Micsoda példát adna ezzel a hitközségnek! Egy plébános testvére ilyen szégyent hozzon a hitközségre!

(Folyt. köv.)

VAROSI SZÍNHÁZ

Nov. 13.

bérlet B.

BOB HERCEG.

Regényes daljáték 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

A királyné
György herceg, fia
Viktória hercegnő,
Lord Lancaster,
Pompoinus,
Táncmester,
Egy asszony
Gipsi
Piekwick

Havasi Szidi
Felső Rózi
Püspöki Rózi
Mezei Andor
Krémér Jenő
Makó Lajos
Kendi Piroška
Karacs Imre
Cserny Béla

NYILT-TÉR.*)

Igen alkalmas utazásoknál
Rövid használat után nélkülözhetetlen
Egészségügyi hatóság által megvizsgálva
Bizonyítványt kelt Bécsben
1887. július hó.

Szaga
Kalodont

nélkülözhetetlen

FOGTISZTITO-SZER

Elsőrangú higienikusok elismerik, hogy egészségünk fenntartásával nem nélkülözhető fogak és a szájüreg gondos ápolására nevezetesen gyomorbetegségek bárihatók el az által. Ennél legsikeresebbnek bizonyult a „Kalodont”, mely az antiszeptikus hatás a fogaknál szükséges mechanikus tisztítással kitűnően egyesíti.

Önálló üzletvezető kerestetik!

Feltétlenül tisztességes, intelligens kereskedő, aki 5—8 ezer korona kaucióval rendelkezik és aki a helyi piacot kitűnően ismeri s önálló üzletvezetésre képes, a r e k k e p p e l
o o o o o o o ellátott ajánlatát o o o o o o o

„BIZTOS EXSISTENCIA”

jeligével küldje az „Általános Tudósító hirdetési irodájába, Budapest, Erzsébet-körút 54. Fűszer szakmából valók előnybe részesülnek.

15198. szám.
1903.**Arlejtési hirdetmény.**

Debrecen sz. ki. város által a homokkerti gyermekmenház bővítési munkáinak biztosítására zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Az egyes munkanemek a következők:

I. Kőművesmunka	kor. 4206 52
II. Ácsmunka	„ 1998 25
III. Kőfaragómunka	„ 473 60
IV. Bádógosmunka	„ 269.20
V. Asztalosmunka	„ 450.00
VI. Lakatosmunka	„ 391 76
VII. Mázolómunka	„ 107 05
VIII. Üvegesmunka	„ 81 36

Összesen kor. 8977.74

azaz Nyolcezerkilencszázhetvenhét korona 74 fillér.

Az összes munkák együttesen vagy külön-külön is kiadatnak.

A pályázatban részt vehet minden szabályszerű képesítéssel bíró iparos.

Ajánlattevő köteles ajánlati összegének 5%-it készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban biztosítékul f. év november 20 án d. u. 5 óráig a városi házipénztárba letenni s a letéti jegyét ajánlatához mellékelni.

A szabályszerűen bélyegzett írásbeli zárt ajánlatok **f. évinovember 21-én d. e. 10 óráig** a polgármesteri hivatalnál nyújtandók be. A beérkező ajánlatok ugyan az nap d. e. 11 órakor a városház nagy tanács termében nyilvánosan fognak felbontatni.

Elkésve érkezett távirati, utó és oly ajánlatok, melyek kétséget támasztható kifejezéseket tartalmaznak vagy a melyekhez a biztosíték letéti jegye csatolva nincs el nem fogadtatnak.

A városi tanács fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül tetszése szerint választhasson.

A terv, költségvetés és feltételek a városi mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debrecen 1903. november hó 9-én.

A városi tanács.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai

Debrecen, Kistemplom |bazar.

Ujonnan átalakított divataruház.

Menyasszonyi kelengye

Vászon készfehérnemű.

Külön szőnyegosztály.

Ágy és asztalterítők, függönyök, butorszövetek, Cocus lábtörők, flanel takarók, löpokrocok.

L • I • N • O • L • E • U • M.

Olcsó szabott árak!

Kérjük kirakatainkat megtekinteni.

Magy. kir. államvasutak Üzletvezetőség Kolozsvárt.

29492—1903. sz.

III.

Pályázat.

A magyar királyi államvasutak Nagyvárad állomásán berendezett vendéglői üzlet 1904 évi február hó 1-től számítandó öt évre bérbeadó lévén, annak bérbeadása iránt ezennel pályázatot nyitattik:

Felhivatnak ennél fogva mindazok, kik nevezett állomási vendéglőt bérbevenni óhajtják, hogy a szabályszerűen felbélyegzett és bizonyítványaikkal felszerelt ajánlatukat legkésőbb 1903 évi november hó 30-ikán déli 12 óráig külön lepecsételt és „Ajánlat a Nagyvárad állomási vendéglő bérletére“ megjegyzéssel ellátott borítékban a magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége általános osztályához (titkárság) címezve küldjék be.

Ajánlattevő köteles a kolozsvári üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1903 évi november hó 28 ig bánatpénz, fejében 500 koronát készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban letétbe helyezni, vagy oda posta útján külön borítékban beküldeni.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régiebb, utolsó és a névértéket meg nem haladó napi árfolyam szerint számíttatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizettetik.

Az ajánlatban a letétel megtörténte hivatkozás teendő, de a letétéről nyer elismervény nem melléklendő.

Az üzletvezetőség fenntartja magának azon jogot, hogy az ajánlattevők közül, függetlenül a felajánlott összeg magasságától belátásához képest szabadon választhasson.

A fenti feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkező ajánlatok, továbbá oly ajánlatok, melyek ajánlatilag tételtek, s végre olyanok, melyekre az előirt bánatpénz le nem tétellett, figyelembe vétetni nem fognak.

Ezen vendéglőre vonatkozó részletes feltételek a magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége III. osztályában tudhatók meg, (E. M. K. E. palota II-ik emelet 33 ajtó) melyekre nézve e helyen is megjegyeztetik, hogy a harmad osztályú ét és egyuttal váró teremnek fűtésére és világítására szükséges anyagok fele részben bérlőnek díjtanul lesz kiszolgáltatva.

Végül megjegyeztetik, hogy a vendéglőhöz az üzleti helyiségeken kívül a berlő céljaira szolgáló 4 lakószoba 1 pin cérszoba 2 cselédszoba, 1 konyha és 1 kamara, 3 padlás rész és 1 jégveremből álló magan lakás is adatik.

Kelt Kolozsvárt 1903 november hó 9 én.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

MIHALOVITS-féle

Harmat-Créme

Arcszépítő

kenőcs.

- A Harmat-Créme a legjobb arcoszépítő s későbbő ápoló kenőcs, mely üdév, puhává, fehérré teszi az arcz bőrt.
 - A Harmat-Créme sem ólmot, sem higanyt nem tartalmaz s teljesen ártalmatlan hatású.
 - A Harmat-Créme nappal is használható, mert nem száraz s a poudert jól állja.
 - A Harmat-Créme nem teszi fényessé az arczot s fehériti a bőrt.
 - A Harmat-Créme kiváló jó hatású mindennemű bőrbajoknál; pattanások s mitesszerek (bőr-akné) simulasztására, napégette s székélyű arcznál, s kéznél.
 - A Harmat-Créme teljesen zsírtalan, habszerű, féllátszó arcoszépítő egy tégelyének ára egy korona.
 - A Harmat-Créme, mely a Créme hatását fokozza, darabonként 35 kr.
- Praktár a készítő MIHALOVITS L. gyógy-szerésznél Debreczenben.

Magasjutalékkal felvétetnek

bármily állásu megbízható egyének budapesti bankházban sorsjegyeknek részletfizetésre való eladásra, az 1888. évi XXXI. t.-c. alapján. Tőke és kockázat nélkül némi szorgalommal könnyűen elérhető havonta 300—500 korona kereset. — Ajánlatok intézendők a „Szerencse Híradó, kiadóhivatalának, postafiók 180. Budapest. —

Ujdonságok.**KARDOS LÁSZLÓ**

üzletében

Kossuth utca 9. sz.

Szőnyegek minden faja.

Pokrócok minden faja. o

Butorszövetek nagyválasztékban o o o

Linaoleumok minden faja.

Szövet függönyök n. faja

Csipke függönyök m. faja

Agyterítők minden faja.

Asztalterítők minden faja.

Flaneltakarók és utazópokrócok minden faja. o

Bőrvásznak és padlóparke-

tek mindenfaja. o o o

Téli kabátok 30 koronától feljebb.		Férfi öltönyök 28 koronától feljebb.
	NEUMANN M. cs. és királyi udvari szállító főter, a postával szemben.	
Gyermek ruhák óriási választékban.		Különlegességek Szörme árukban.

Székelyföldi elsőrangú természetes alkalikus sós savanyúviz.

A magyar kir. belügy. Miniszter ur 36890/1902.számú
rendeletével a **Málnási Mária Forrás** számára a **gyógy-
forrás** elnevezést engedélyezte.

A „Málnási Mária Forrás”

kiváló köptető és étvágyemelő szer.

Javasolva:

a torok, gége, légeső heveny és idült hurutjainál, a
tüdőtuberculosis minden stadiumában, a gyomor és
bélhuzam hurutos bántalmainál, vérszegénységnél,
köszvény és izom csuznál.

Kapható:

Geréby Fülöp utódai, — Kontsek Gézánál, minden
gyógyszertárban, drogueriában és fűszerkereskedésben.

Kükezelő: **BRASSÓ.**

A külföldi **Sellers, Gleichenberg, Emsi** drágább
vizeket bizonylatok szerint jóval felülmúlja. —
Tisztán, telényi borral, tejjel összeöntve itható.